

Pr. Ioan Bădiliță

Schimbă-te-ai plângerea mea întru dans

**Ectenii ale inimii
pentru tot sufletul necăjit și întristat**

Cuvânt înainte de Arhim. Hrisostom Rădășanu

DOXOLOGIA
Iași, 2025

Cuprins

Cuvânt de întâmpinare

(Arhim. Hrisostom Rădășanu) 11

Ectenii ale inimii 13

În loc de epilog 574

*Părinților Serafim și Flavian
de la Mănăstirea Golia,
de la care am învățat că nicio
bibliotecă din lumea aceasta
nu poate fi mai frumoasă decât
râsul copiilor mei.*

Cuvânt de întâmpinare

Înfricoșătoare taină este poezia. Neodihnită și neașezată și neatârnată deopotrivă. Nu se poate prinde și nici așeza. Căutată fiind, se ascunde, dorită fiind, se sfiește. Străvezie precum cerul, întunecată precum stihiiile, diafană și opacă, aducând pace și răzmeriță, ducând liniște și spaime, poezia este o taină înfricoșătoare așadar. Cum înfricoșătoare este libertatea, așa și poezia ne înspăimântă. Cu ochii mari deschiși spre cele lăuntrice, cu gura hulpav înfiptă în cele de taină, cu urechile uriaș ciulite pentru a surprinde orice vibrație a văzduhului noetic, oamenii devin neoameni în prezența ei. Îtinși între planurile cosmice și supracosmice, oamenii se prefac în săgeți ce străbat universuri de cruce și har cu durere plină de nădejde și cu dragoste înfiorată.

Căci ea este unul din darurile Creatorului către umanitatea grabnică spre cădere într-o aducere aminte de ritmurile Raiului. Ea e pricină de aducere aminte că lumea de față nu e decât palidă închipuire a celei ce va să vie. Acel teribil „Să stăm cu frică!” de dinaintea înfricoșătorului altar e invitația liturgică de a ne așeza neașezându-ne într-o poezie ca cea care afurisește instalarea în veac, fricile cărnii și trădările duhului și blagoslovește dinamica epectactică a cereștilor cete care înalță mereu „cântarea de biruință, cântând, strigând, glas înălțând și grăind”.

Așa, ca înaintea unei libertăți de zbor mereu înălțat, se cuvine să ne așezăm înaintea cărții de față. Așa, ca într-o Liturghie mereu cuvântătoare, se cade a ne adăpa din Potir de cuvânt și duh, deopotrivă. Așa, ca pe o carte de poezii ale unui îndrăgostit de Dumnezeu Cel Viu, vă încurajez să lecturați aceste pagini. Căci sunt pagini de curată melodie și ritm care doar poezie pot fi numite, nicicum altcumva. Proza este doar aparentă, cu singurul rol de călăuzire către miezul cel tare al unei compoziții simfonice care îți taie respirația și îți umezește ochii.

Versurile se întrevăd printre faldurile de zbor ale frazelor aerate ca formă și grele ca sens, printre grădinile de păsări și cerurile pline de flori, printre zvâcnirile de Înviere și pogorârile la iad, iar cititorul răspunde antifonic cu refrenul propriei imersii în această cristelniță de cuvânt. Părintele Ioan Bădiliță ne poartă prin toate acestea cu grația unui dirijor de vocație sub bagheta căruia instrumentele și oamenii se lasă purtați către dobândirea dorului de Dumnezeu și a foamei și setei de El, de Cel ce mereu însetează și flămânzește de dragostea nedesăvârșitelor sale făpturi...

Și mai face ceva părintele: se face începător al unei sfințite horiri în care fiecare dintre noi e chemat să se așeze neașezându-se, ritmând libertatea, cuprinzând infinitul și devorând hulpav desăvârșirea. Iubite cetitoriu, cuprinde-te în horă, gustă dansul, hrănește-te cu darul și lasă-te însuți cuprins de Cel ce pe toate le cuprinde.

Arhimandrit Hrisostom Rădășanu

Ectenii ale inimii



„Eu nu pot să cred decât într-un Dumnezeu care dansează”, declara Nietzsche în *Also sprach Zarathustra*. Filosofia indiană a lăsat moștenire lumii o metaforă superbă, ca un fir de aur ce leagă omul de taina originilor: Dumnezeu este Dansatorul, iar creația întreagă este dansul Său. Dansul este separat de Dansator și totuși primul nu poate exista în absența celui de-al doilea. Nu-l poți desface în bucăți, nu-l poți lua acasă, într-o cutie, oricât de mult ți-ar plăcea. Fiindcă nu este un obiect de posedat, ci o sublimă epifanie a unui Spirit nemărginit, o vibrație vie a prezenței Sale. În clipa în care Dansatorul Se oprește, dansul se destramă, încetează să mai fie.

Această imagine dinamică – pe cât de frumoasă, pe atât de greu de acceptat – spune mai mult decât volume întregi de teologie sistematică: lumea nu este doar făcută de Dumnezeu, ci „dansată” și mlădiată agapic. Este dăruită prin gest *perihoretic*, prin mișcare, prin iubire. Dumnezeu este mai mult un verb dinamic, și mai puțin un substantiv static. Dumnezeu este un flux constant. Nici nu este nevoie să înțelegi acest lucru în mod intelectual sau teologic pentru a participa la dansul lui Dumnezeu. Ești deja acolo. În inima, trupul și mintea ta există un flux spre viață, bunătate, dragoste, comuniune și relaționare. Păcatul este, pur și simplu, orice împotrivire față de acest flux. Când începem să-L vedem pe Dumnezeu ca un partener de dans, călătoria spirituală pornește de pe un fundament cu totul diferit. Un fundament care nu este pietrificat, ci aflat într-o continuă devenire, creând neîncetat noi forme de sobornicitate cosmică și interdependență umană. Tot ce există – steaua de pe cer, frunza căzută pe ștergătorul de parbriz,

buburuza pelerină pe firul de păpădie, mirosul de lavandă și fiecare bătaie de inimă, toate sunt fragmente ale acestui dans cosmic. Și totuși, în fața acestei miraculoase desfășurări, omul gândește prea mult. Vorbește prea mult. Ascultă prea puțin. Se pierde în propriul zgomot de fundal. Vrea să înțeleagă taina, dar ajunge să o fragmenteze în milioane de concepte până când nu mai rămâne nimic care să surprindă, care să uimească, care să te îmbie la festinul grandios al frumuseții. Omul filosofează, etichetează, judecă, clasifică, sistematizează. Vrea să prindă miracolul într-o definiție, dar sfârșește prin a-l înăbuși. Miracolul însă nu are nevoie de explicații sau note de subsol. „În secunda în care inima va începe să gândească, ea va înceta să mai bată”, scria Fernando Pessoa.

Lumea, în esența ei, este o vibrație de valuri, o muzică a cupolelor și a absidelor, o noematică abisală. Dar omul, cu gândirea lui geometrică, vrea să tragă linii, să pună hotare, să construiască orașe ca niște grile pe fața Pământului. Cutii, străzi, unghere. Totul trebuie încadrat, îndosariat, ordonat. Așa am ajuns să gândim în forme rigide. Ce păcat! Nimeni nu s-ar îndrăgosti vreodată de o femeie în linii drepte. Ne fascinează curbele, misterul, acea unduire de țipar care scapă logicii. Șarpele, de exemplu, neliniștește tocmai pentru că nu-l poți prevedea – și totuși el este simbolul energiei vitale care curge, se furișează și renaște. Dar unii nu pot iubi ceea ce nu pot controla. Vor siguranță, nu surpriză. Vor canale, nu râuri. Vor fortificații, nu grădini paradisiace. Așa a început căderea: când Paradisul a fost înlocuit cu un plan urbanistic zonal, iar omul s-a închis între ziduri și a aruncat cheia cât mai departe de el. Misticul german Jakob Böhme afirma că singurul lucru pe care îl face Dumnezeu este să se joace, și declara, de asemenea, că Adam a fost alungat din Paradis când a încetat să mai fie

un *homo ludens* și a început să lucreze. Iar filosoful rus N. Berdiaev scria că în Paradis nu exista nici etică, nici știință, nici politică: doar estetică. Dumnezeu ne-a creat pentru Frumusețe. Și de aceea ne-a umplut cu Iubire. Ca să nu o uităm. Fiecare dintre noi este o floare sau un copac unic în grădina cosmică a lui Dumnezeu. Fiecare este prețios pentru propria sa ființă în ochii Celui care ne modelează după chipul Său. Fiecare dintre noi suntem udați, luminați și îmbrăcați în lumină, pentru a crește și a deveni floarea noastră completă, ființa noastră desăvârșită, care va înflori din noi în cele din urmă, spre slava și încântarea marelui Grădinar.

Trăim într-un univers fluid, iar arta credinței nu înseamnă numai ancorare sau să stai pe poziție, ci și să înveți să înoți. Nu te agăți, nu încerci să stai în picioare pe apă – respiri, te relaxezi și înveți să ai încredere că apa te va susține. Asta e și mai adevărat când zbori sau când plutești, ori când navighezi – toate acestea cer adaptare la fluiditate. Asta trebuie să învățăm dacă vrem nu doar să supraviețuim, ci să trăim cu adevărat și să o facem cu grație. Chiar și obsesia pentru „a investi în viitor” e într-un anume fel împotriva bucuriei, pentru că atunci când vrei mai mult, mai mult, tot mai mult, și trăiești cu anxietatea pentru ziua de mâine, înseamnă că nu trăiești cu adevărat *acum*, *astăzi* – ul pentru care ai intrat în cămăruța inimii și ai cerut Tatălui pâinea cea spre ființă pentru tine și pruncii tăi. Crezi mereu că bucuria e „pe cale să vină”, că „mâine va fi mai bine”. Spunem despre ceva că „n-are viitor” ca și cum ar fi cea mai gravă insultă. Eu cred că a spune despre ceva că „n-are prezent” e o tragedie. Fiindcă nimic nu distruge bucuria mai mult decât dorința obsesivă de a o explica și teama de a o pierde. Nu, eu nu vreau să explic mistica versurilor lui Bob Dylan, neastâmpăratul dor din romanțele Ioanei Radu, frumusețea stranie a unui păstrăv-curcubeu